

L'INSTITUT DE DRET EUROPEU

El dia 1 de juny de 2011 es va celebrar a París el congrés fundacional de l'Institut de Dret Europeu (ELI, per la seva denominació en anglès, European Law Institute; lloc web: <<http://www.europeanlawinstitute.eu>>). Quan el lector de la *Revista Catalana de Dret Privat* llegeixi aquesta notícia, previsiblement l'Institut ja haurà començat a desenvolupar les seves funcions, però, no obstant això, sembla oportú fer un breu resum de la jornada i alhora presentar succintament aquest Institut.

Creat a imatge de l'American Law Institute, l'ELI es configura jurídicament com una associació sense ànim de lucre sotmesa al dret belga. La seva creació és fruit d'un seguit d'iniciatives que han acabat confluint tot i partir de punts divergents. L'ELI no pretén absorbir els grups europeus ja existents, com ara el Grup d'Estudis per a un Codi Civil Europeu, ni tampoc tindrà la seva seu a l'Institut Universitari Europeu de Florència, una qüestió que va ser prou debatuda durant el procés de gestació. La intervenció en aquest punt del professor Reinhard Zimmermann, codirector de l'Institut Max Planck de Dret Internacional Privat i Dret Comparat d'Hamburg, ha estat fonamental a l'hora de trobar un equilibri acceptable entre les postures inicials. Això ha provocat, tanmateix, que les comeses de l'ELI restin una mica difuses. Seran tasques bàsiques l'impuls de la recerca en dret privat —tant el substantiu com el processal— i públic europeu, la contribució a l'harmonització jurídica a Europa, l'assessorament en el procés legislatiu al si de les institucions europees i el suport a la docència europea del dret, objectius certament ambiciosos que caldrà que es vagin concretant en un futur immediat.

L'ELI aplega acadèmics i pràctics del dret, i així es va fer palès en els diversos parlaments que es van anar succeint. En efecte, el congrés fundacional va incloure intervencions, per exemple, d'un representant de la comissària europea de justícia, Viviane Reding, de diputats del Parlament Europeu, de presidents de les associacions europees de notaris, advocats, procuradors i registradors, i de magistrats i advocats generals del Tribunal Europeu i de tribunals suprems nacionals. Voldria destacar la intervenció d'Ingmar Griss, presidenta del Tribunal Suprem austríac i de la Xarxa Europea de Tribunals Suprems, que va emfatitzar el rol inspirador i cooperador que hauria d'assumir l'ELI, implicant acadèmics i pràctics en els àmbits del dret, públic o privat, que siguin d'interès per a ambdós grups, i afavorint que el dret esdevingui un element d'identificació europea. Una altra idea que va planar en els debats va ser la de fomentar que les sentències dels tribunals nacionals citin i utilitzin com a arguments les decisions d'altres tribunals de països europeus, en particular en les matèries relacionades amb els drets fonamentals i amb els principis bàsics dels ordenaments europeus, per tal d'anar creant una consciència jurídica comuna.

La intervenció central va correspondre a Reinhard Zimmermann, que va fer un discurs brillant en què van aflorar els principals eixos de l'ELI i també els seus reptes. Un d'aquests, si no el primer, és la necessitat de respectar en aquest procés la pluralitat jurídica i lingüística europea, que, si bé ha de comportar l'ús d'una *lingua franca* (l'anglès, com ho va ser fins al segle XVIII el llatí), no ha d'oblidar totes les llengües que es parlen a Europa, i Zimmermann va maldar per la creació d'una terminologia pròpia europea del dret. Afortunadament, Europa ja ha viscut aquesta situació, atès que el *ius commune* llatí va conviure en harmonia amb els drets propis i la llengua específica de cada regne. Com va assenyalar un altre dels ponents, George Bermann, aquesta és la diferència principal amb l'American Institute of Law, ja que els Estats Units comparteixen una única llengua i una mateixa tradició jurídica, a excepció de Louisiana.

L'ELI s'ha dotat dels seus primers òrgans: el seu president és Sir Francis Jacobs, professor ara al King's College de Londres i abans advocat general del Tribunal de Justícia Europeu; la seva sotspresidenta és la professora francesa Bénédicte Fauvarque-Cosson, i la tesorera és la professora austríaca Christiane Wendehorst. A més, hi ha un consell format per quaranta-dos membres i es preveu la creació d'un senat de personalitats rellevants amb funcions assessores. La primera seu de l'ELI serà a Viena, tot i que probablement no serà estable.

Els tres professors catalans que vam assistir al congrés fundacional vam celebrar, a més, que en el discurs central s'esmentés dues vegades el dret català com una de les tradicions jurídiques europees. Aquesta és una petita fita per al nostre dret civil que ens ha d'esperonar a continuar els esforços per a donar-lo a conèixer alhora que participem activament en el procés d'europèització del dret.

Antoni Vaquer Aloy
Catedràtic de dret civil
Universitat de Lleida